

STORTINGET

Innst. 137 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:39 S (2021–2022)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Henrik Asheim, Hårek Elvenes, Tore Vamraak, Nikolai Astrup, Mathilde Tybring-Gjedde og Mudassar Kapur om en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved kabling av kraftoverføring mellom Bærum og Oslo

---

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn på den planlagte 420 kV-strekningen for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, Marianne Sivertsen Næss og lederen Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig

Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Siv Mossleth, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Marius Arion Nilsen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Representantforslag 39 S (2021–2022) fra representanter fra Høyre om en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved kabling av kraftoverføring mellom Bærum og Oslo.

Komiteen viser til at utbygginger av transmissjonsnett med spenningsnivå på 420 kV som hovedregel blir lagt i luft, i tråd med Statnetts «kabelpolicy», vedtatt av Stortinget ved behandlingen av stortingsmeldingen Meld. St. 14 (2011–2012), jf. Innst. 287 S (2011–2012).

Komiteen mener at det er behov for å styrke nettkapasiteten både i Oslo og Bærum grunnet økt forbruk. Oppgraderingen av forbindelsen mellom Hamang og Smestad vil erstatte dagens luftledning fra 1952 og er en nødvendig oppgradering av strømmettet i et område med høy befolkningsvekst og økende forbruk. Komiteen understreker at et fleksibelt og effektivt strømnett er avgjørende for å gjennomføre elektrifiseringen av samfunnet i årene som kommer, bringe strømmen effektivt fra produsent til forbruker og å gi tilstrekkelig forsyningsikkerhet for forbrukere og bedrifter.

Komiteen viser til at økte kostnader knyttet til trasévalg og fordyrende tekniske løsninger betales av strømkunder over hele landet gjennom nettleien og

ikke kun i området som blir berørt av forbedringen. Kraftnettet er et monopol der alle kostnader dekkes av kundene, og er sentral infrastruktur befolkningen er avhengig av. Med de store nettinvesteringene som kreves for å møte elektrifiseringen av samfunnet og det grønne skiftet, er det viktig med effektiv utbygging og streng kostnadskontroll.

Komiteen mener bruk av jordkabel bør vurderes dersom bruk av luftkabel medfører store ulemper for bomiljøet i områder med arealknapphet, og der kabel vil kunne gi vesentlig bedre totalløsning og samfunnsøkonomisk gevinst.

Komiteen viser for øvrig til brev av 10. desember 2021 (vedlagt innstillingen) fra statsråd Marte Mjøs Persen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er et stort behov for å styrke nettkapasiteten både i Oslo og Bærum på grunn av økt forbruk og høy befolkningsvekst. Det er viktig med en ny forbindelse med høyere kapasitet for å ha forsyningsikkerhet de neste årene. Disse medlemmer er opptatt av hva som er den samfunnsmessige beste måten å gjøre det på, og hva som gir best totalløsning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at det åpnes for unntak fra kravet om luftledning i områder der (1) luftledning er teknisk vanskelig eller umulig, eller (2) dersom merkostnaden for kabling av en begrenset delstrekning kan forsvares ved at det gir særlige miljøgevinster sammenliknet med luftledning, og/eller en begrenset strekning med kabling kan gi en vesentlig bedre totalløsning alle hensyn tatt i betraktning.

Disse medlemmer viser til at både Oslo kommune og Bærum kommune har vedtatt innsigelser mot Statnetts forslag om luftledning, men at NVE 30. august 2021 fattet vedtak om å avvise anmodningen fra de to berørte kommunene ved å gi konsesjon til Statnett om å bygge og drive en rundt 12 kilometer lang 420 kV-forbindelse som luftledning. Disse medlemmer viser til at det er flere miljøer som er kritiske til beregningene til Statnett når det gjelder å bygge ut kraftoverføringen i strekningen som luftspenn. Flere miljøer mener de har lagt for lave tomteverdier og miljøulemper til grunn i beregningene, og at det ikke er et godt nok grunnlag for å konkludere med at luftspenn er samfunnsmessig mer rasjonelt.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkepar-

ti mener det er i alles interesse at en beslutning som berører et betydelig antall mennesker i Norges tettest befolkede område, og som skal stå i mange tiår, er mest mulig kunnskapsbasert. Det er viktig at de samlede samfunnsøkonomiske fordelene og ulempene er med i beregningene.

Disse medlemmer mener derfor det er klokt å gjennomføre en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn, og ber regjeringen gjør dette før det tas en endelig beslutning i saken. Disse medlemmer mener det vil gi berørte parter større trygghet for beslutningen og styrke tilliten til forvaltningen i landets tettest befolkede område.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn på den planlagte 420 kV-strekningen for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker betydningen av at man i forbindelse med alle beslutninger som skal tas i forvaltningen av norsk energiinfrastruktur, må basere seg på grundige og helhetlige vurderinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at statsråden i sitt svarbrev til komiteen understreket at dersom saken sendes departementet for avgjørelse, vurderes alle vesentlige sider av saken, herunder om det er behov for ytterligere utredninger. Disse medlemmer legger til grunn at statsråden i forbindelse med en eventuell behandling av klagesaken vil vurdere alle vesentlige sider av saken og herunder om det er behov for ytterligere utredninger.

Disse medlemmer viser til at det ble nedsatt et offentlig utvalg 11. juni 2021, det såkalte nettutvalget. Utvalget skal vurdere tiltak for å gjøre det raskere å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg, prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømmettet, og forbedringer i systemet med tilknytningspunkt. De skal legge fram sin innstilling innen 16. juni 2022. Disse medlemmer mener eventuelle drøftinger av prinsippene for konsesjonsbehandling for nett bør foretas i den forbindelse og ikke gjennom enkeltsaker.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti vil peike på at det generelt sett er stilt få formelle krav til korleis formålsparagrafen i energilova skal forvaltast med tanke på vekting av samfunnsin-

teresser og omsyn til natur og miljø. Det var ein føresetnad for liberaliseringa av kraftsektoren ved energilova som vart vedteken i 1990, at berørte interesser skulle takast vare på i konsesjonsprosessane for nett og kraftanlegg. I sak etter sak oppstår det imidlertid store konflikthar rundt Norges vassdrags- og energidirektorat og Olje- og energidepartementet sine konklusjonar i saker som omhandlar nett og kraftutbygging. Etter kvart som vi har knytt oss tettare opp til ein europeisk kraftmarknad basert på reine kommersielle premiss, vert ikkje konfliktane mindre. I denne saka er det snakk om oppgradering av ei allereie eksisterande kraftleidning, men problemstillinga er i prinsippet den same i mange andre saker, kva bygger skjønnet på? Er det gode nok samfunnsøkonomiske analysar som ivaretek både interessene til privatpersonar og næringsliv, og dei offentlege interessene utanfor energisektoren, og er vektinga og omsynet til dei ulike interessene transparent nok til at det er egna for å skape tillit til statsforvaltninga?

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne meiner at det er stilt for få formelle og objektive krav til samfunnsanalysar, vektinga av samfunnsinteressene, og korleis desse skal ivaretakast. Desse medlemene meiner at det er, og vil kome, ei mengde liknande saker i åra framover, ikkje berre som fylgje av elektrifisering av samfunnet, men også som ei fylgje av store industrisatsingar og investeringar på leiingsnett som er varsla må kome.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti vil peike på at forslagsstillarane legg til grunn eigeomsverdi som eit svært viktig kriterium. Desse medlemene meiner det kan gi eit feil insentiv, og ønskjer at det må være den samfunnsmessige påverkinga som må vurderast, og ikkje vere slik at det er kun i dei områda med svært høye eigeomsprisar at det skal takast sterkare omsyn.

Disse medlemmer mener at en ekstern evaluering i en sak i utgangspunktet har en klar rolle i den videre behandlingen av klagesaken i departementet, men at det i denne saken er noen særskilte hensyn som gjør seg gjeldende.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at den aktuelle linjen påvirker svært mange mennesker i et tett befolket område. Flertallet viser til at disse særskilte hensynene tilsier at departementet bør innhente en ekstern vurdering som et ledd i klagesaksvurderingen. Flertallet mener dette ikke endrer departementets rolle og ansvar for å håndtere saken og vurdere de sam-

funnsøkonomiske konsekvensene i klagebehandlingen.

Fleirtallet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Venstre fremjer følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa i konsesjonssaker om nett å legge til grunn ei heilskapleg samfunnsøkonomisk vurdering som ivaretek omsynet til utbygging i arealknappe områder og offentlig utnytting av arealet og utvikling av områda, og at dette også blir gjort i saka om den planlagde 420 kV-strekninga for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at Rødt støtter en nedgravd løsning på traseen. En ekstern kvalitetssikring av de samfunnsøkonomiske konsekvensene er et skritt på veien til å velge en slik løsning.

Dette medlem mener at en ekstern kvalitetssikring av de samfunnsøkonomiske konsekvensene må skille mellom hvilke verdier som kan skapes for private grunneiere, og hvilke som kan skapes for offentlige grunneiere. Videre må den vurdere verdien av at frigjorte tomter også kan brukes til offentlige oppgaver og allmenntjenlige formål, for eksempel utvidelse av Bærum sykehus eller til en mer inkluderende og sosial boligpolitikk, uten å skjele til om de frigjorte tomtene er i offentlig eller privat eie i dag.

Dette medlem viser til at den såkalte Statnett-tomten på Montebello i Oslo er solgt til private. Deler av arealet som der blir frigjort til utbygging, blir frigjort som en konsekvens av dette prosjektet. Da er det naturlig at en andel av inntektene fra salget tas med i regnestykket for hva de ulike løsningene vil koste.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Oslo og Bærum kommunes høringsvar til saken, hvor det påpekes en rekke mangler ved den samfunnsøkonomiske analysen. Kommunene legger særlig vekt på at kostnadene ved kabling ikke er godt nok vurdert opp mot de langsiktige gevinstene. Oslo kommune skriver blant annet at:

«[...] kabel i tunnel vil kunne gi betydelige samfunnsøkonomiske gevinster i form av økt trivsel for et stort antall beboere, økte eiendomsverdier, forbedret grønnstruktur, forbedret naturmiljø, økt forsyningsikkerhet, utbyggingsmuligheter i et langsiktig perspektiv samt mer effektiv og formålstjenlig bruk av de kommunale arealene».

Dette medlem mener at kommunene i sine høringsvar påpeker en rekke forhold som burde vært gjort nærmere rede for i søknaden til Statnett. Høyspentkabler skaper stort engasjement, ikke minst i be-

folkningstette områder som her. Særlig magnetfeltene knyttet til nærføring ved boliger, skoler og barnehager bekymrer mange, sammen med faren for økt støy, naturinngrep, tap av nærmiljøkvaliteter og tap av eienomsverdi. I tillegg er master og ledninger ofte svært dominerende i landskapet. I dette tilfellet vil den gjennomsnittlige høyden på mastene nesten dobles, fra 21 meter til 38 meter i et landskap med markante åsrygger og tett bebyggelse. Dette medlem mener at innvendigene fra Oslo og Bærum kommune taler for at en ekstern kvalitetssikring bør gjennomføres. En uavhengig, ekstern kvalitetssikring kan bidra til et bedre beslutningsgrunnlag og til å styrke tilliten til at forvaltningen fatter et mest mulig opplyst vedtak i saker som har vesentlige konsekvenser for folks nærmiljø.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonom-

iske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn på den planlagte 420 kV-strekningen for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringa i konsesjonssaker om nett legge til grunn ei heilskapleg samfunnsøkonomisk vurdering som ivaretek omsynet til utbygging i arealknappe område og offentleg utnytting av arealet og utvikling av områda, og at dette også blir gjort i saka om den planlagde 420 kV-strekninga for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. februar 2022

Terje Aasland

leder

Ola Elvestuen

ordfører

VEDLEGG

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1963-

10. desember 2021

Representantforslag 39 S (2021-2022) om ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved kabling av kraftoverføring mellom Bærum og Oslo

Jeg viser til brev fra Stortinget av 3. desember 2021 vedlagt representantforslag 39 S (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Henrik Asheim, Hårek Elvenes, Tore Vamraak, Nikolai Astrup, Mathilde Tybring-Gjedde og Mudassar Kapur. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ekstern kvalitetssikring av beregningene av samfunnsøkonomiske konsekvenser ved en kabling kontra luftspenn på den planlagte 420 kV-strekningen for kraftoverføring mellom Hamang i Bærum kommune og Smestad i Oslo kommune.

NVEs vedtak om å gi konsesjon til ny 420 kV kraftledning i luftledning mellom Hamang og Smestad er påklaget. Klagesaken er til innledende behandling i NVE, før den oversendes departementet for endelig avgjørelse, i tråd med reglene i forvaltningsloven. I den innledende klagebehandlingen foretar NVE selvstendige vurderinger av klagen, og kan gjøre de undersøkelser og endringer de finner at klagen gir grunnlag for.

Dersom NVE ikke finner grunnlag for å endre konsesjonsvedtaket, vil klagesaken oversendes OED for endelig avgjørelse. Dersom klagesaken oversendes, vil departementet vurdere alle vesentlige sider av saken og herunder om det er behov for ytterligere utredninger.

Med hilsen

Marte Mjøs Persen

